

Madarak ablaknak ütközése

Hogyan vesszük észre?

- észrevehető a tollak lenyomata az ablakon
- elpusztult, sérült, kábult madarak láthatók a földön

Előfordul, hogy:

- a) a madár túléli magát az ütközést, de ezt követően a földre zuhan és az itt szerzett sérülés már végzetes
- b) szemmel látható sérüléseket nem visel, de az ütközés során keletkezett belső sérülések pár órán, pár napon belül a madár halálát okozzák

Leggyakrabban az emberi környezethez alkalmazkodott fajok válnak az ütközés áldozataivá, ezek elsősorban énekesmadarak (pl. cinegefajok, vörösbegyek, rigófajok stb.), ritkábban a településeken élő ragadozómadarak (pl. énekesmadarat üldöző héja, karvaly). Az áldozatok között éjszakai ragadozók is azonosíthatók.

Becslések szerint az Egyesült Királyságban évente 100 millió madár ütközik ablaknak. Az Amerikai Egyesült Államokban ez az érték jóval magasabb, 100 millió és 1 milliárd között változik.

Miért ütköznek ablaknak a madarak?

4 ok:

1. tükrözik a természetet: a madarak az ablak helyett egy szabad, átrepülésre alkalmas teret látnak pl. fa ágait, amelyekre leszállhatnak, vagy amelyek közt átrepülhetnek, a határtalan eget
2. csalogató szobanövények: az ablakok teljesen átlátszóak és a belső párkányon levő szobanövények is a szabad, átrepülésre, pihenésre alkalmas teret jelzik
3. átjárható folyosók: ha az ablakkal szemközti falon egy másik ablak helyezkedik el, a madarak átjárható folyosóként érzékelik pl. korszerű épületek üvegfalai
4. tükörként viselkednek: ez főleg a szaporodási időszakban okoz gondot, mikor a madarak territoriálisan viselkednek és a betolakodó, idegen madarat megpróbálják elűzni az elfoglalt területről, megtámadják. Előfordul, hogy a betolakodó nem más mint az ablakban, tükörben (akár autók tükre) megpillantott saját képmásuk. A támadások során a madár energiát pazarol de akár meg is sebesülhet, ráadásul ez idő közben elvonódik figyelme a területére ténylegesen behatoló egyedekről.

Hogyan előzhetjük meg?

1. Szúnyoghálók: megszüntetik a megtévesztő csillogást ugyanakkor puha felületet biztosítanak az ablak felé tartó madarak számára
2. Ragadozómadár-sziluettek: a háttérben a kis madarak ragadozómadaraktól való öröklött félelme, elkerülési viselkedése áll.
3. Rémszemek: ha a ragadozómadár-sziluettek nem fejtik ki kívánt hatásukat és az ablakon továbbá is fellelhetők az ütközés nyomai, sárga rémszemek kihelyezésével próbálkozhatunk. Megfigyelték, hogy az autók tükrére helyezett rémszemek jelentős mértékben csökkentik a támadó madarak számát, de az ablak tükrét le is lehet takarni vagy befordítani.

Sziluettek

Ajánlott fajok:

- ragadozómadár-sziluettek: héja, karvaly, sólymok.
- közös bélyeg: rövid nyak, kis fej, rövid csőr, keskeny és hosszú szárnyak, farok

A megfelelő hatás kiváltása érdekében a sziluettt szigorúan fekete és a madarat röptében ábrázolja. Megfelelő az A4 méret.

Alkalmatlan fajok:

- énekesmadár-, vízimadár-sziluettek: ezek a fajok nem jelentenek veszélyt és inkább vonzzák a kis méretű, antropizált környezethez alkalmazkodott fajokat, mintsem elijesztik pl. füsti- vagy molnárfecske, fehér gólya, fekete rigó, hattyú stb.
- színes sziluettek: hatástalanok
- ülő pozícióban levő madársziluettek: nem jelentenek veszélyt és inkább szabad, átrepülésre alkalmas teret jelölnek

Varjú leszállás előtt: esetleg a fiókák számára jelent veszélyt, a fészkeket ki szokta rabolni, de semmi esetre sem ijeszti el az énekesmadarokat

Varjú kitárt szárnyakkal: annak ellenére, hogy a sziluettt hasonlít az ajánlott fajok sziluetttére, a nagy csőr és viszonylag széles farok alkalmatlanná teszi

Uhu, erdei fülesbagoly: egyes tanulmányok szerint elenyésző mértékben járulnak hozzá az ütközés csökkentéséhez, éppen ezért nem ajánlott használatuk és semmi esetre sem ülő pozícióban.

Mit tegyünk, ha ablaknak ütközött madarat találunk (természetesen nem pusztult el, csak kábult, mozgáskoordinációs problémákkal rendelkezik?)

A talált madarat egy kilyuggatott kartondobozba helyezzük és 2-3 óráig sötét, csendes helyen tartjuk. Vizuális (fény) és auditív (zaj) ingerek hatására a balesetet szenvedett madár stresszesebbé válhat. Mivel a sok hatására félrenyelhet, nem szabad megetetni, megitatni. Csak nyugalomra van szüksége. A dobozt nyáron sötét, hűvös helyre tesszük, télen is szélétől védett helyen tartjuk, de nem a fűtött lakásban, hisz az emelkedett hőmérséklet hatására a madár termoregulációja kompromittálódik, és ezt követően a téli alacsony hőviszonyok közt már nem tudja melegen tartani testét és elpusztul. 2-3 óra elteltével megpróbáljuk szabadon engedni. Ha nem repül el, egy világos helyre, kalitkába tesszük és tanácsot kérünk egy biológustól a madár szakszerű táplálása érdekében. Ezt követően a balesetet szenvedett madarat a fajra jellemző táplálékkal etetjük, itatjuk, majd ismét megpróbáljuk szabadon bocsátani. Ha ez alkalommal sem repül el, felkeressük az állatorvost.

Természetbarát Iskolák

Programfelelős: Vánca Éva: gradini@sor.ro, 0724530384